

Frivilligarbetet inom det åländska föreningslivet – samhällesekonomiska och kvalitativa effekter

statistik

analyser

forskning

utredningar

www.asub.ax

Undersökningens syfte, metod och urval

ÅSUB har på uppdrag av Mariehamns stad, Paf och Landskapsregeringen undersökt betydelsen av frivilligarbetet inom det åländska föreningslivet.

Syfte

Huvudsyftet med undersökningen är att kartlägga frivilligarbetets betydelse för den åländska samhällsekonomin. Undersökningen resultat kan utgöra ett kompletterande beslutsunderlag för den offentliga sektorns samarbete med och stödande av frivilligarbetet på Åland.

Metod

Insamling av data med hjälp av föreningars bidragsansökningar (Paf-bidrag, grundbidrag från Mariehamn inkl. bokslut), enkät-/mejlfrågan, intervjuer, litteraturstudier. Ekonomisk analys av effekter med hjälp av en numerisk jämviktsmodell.

Urval och svar

Resultaten grundar sig på uppgifter från 200 föreningar (inkl. takorganisationer och 6 stiftelser), vilket utgör över en fjärdedel av föreningarna i Patent- och registerstyrelsens föreningsregister.

Undersökningen består av flera delar:

- En kartläggning av föreningslivet på Åland (200 föreningar)
- En beräkning av mängden och penningvärdet av frivilligarbete samt en analys av frivilligarbetets samhällsekonomiska effekter
- En kvalitativ analys av frivilligarbetets effekter

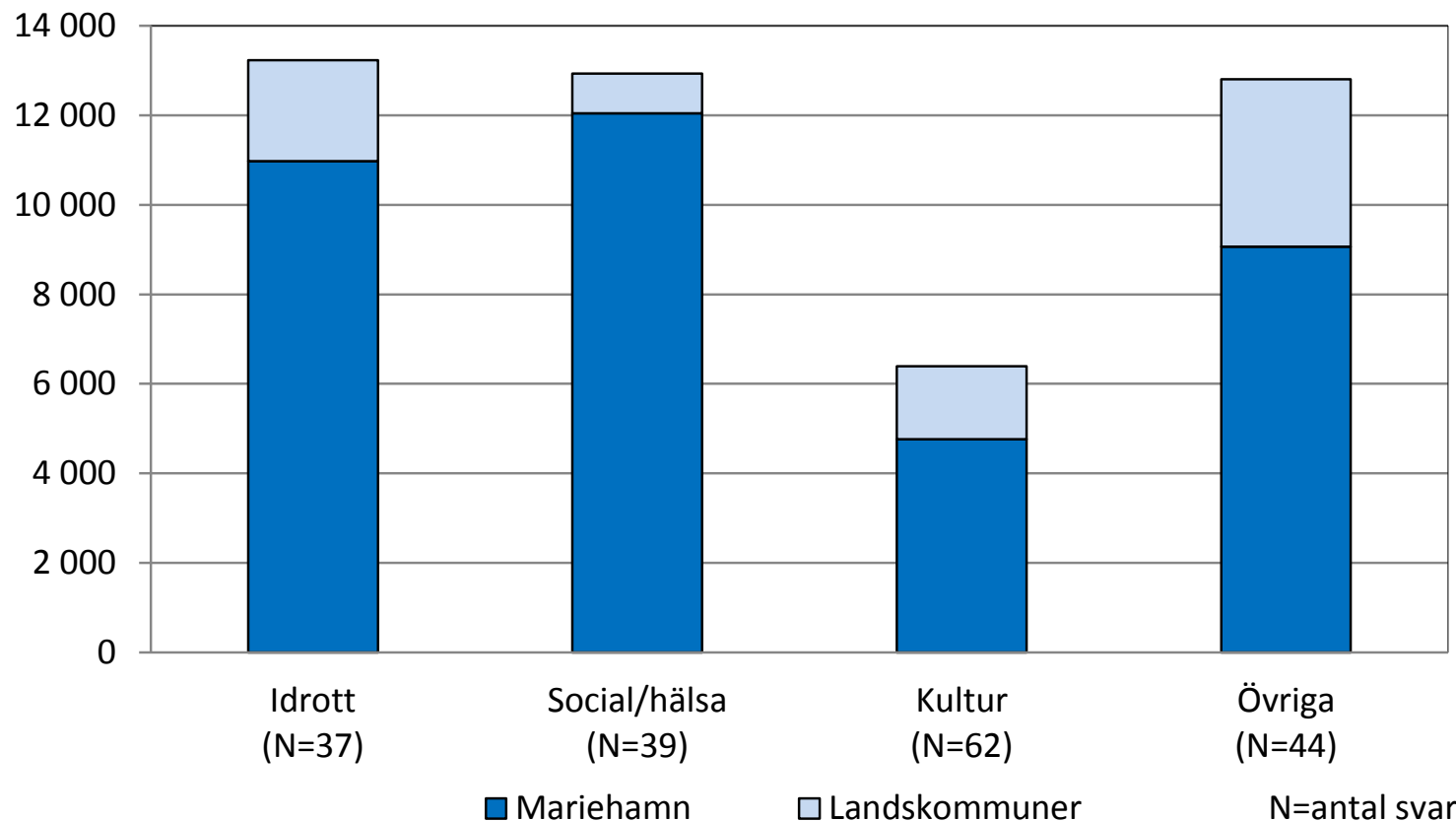
Urvalsföreningarna enligt hemort och verksamhet

Bakgrundsvariabler	Antal föreningar	Andel
Mariehamn	144	72%
Landsbygden	36	18%
Skärgården	19	10%
Kulturverksamhet	68	34%
Idrottsverksamhet	40	20%
Social-/hälsoverksamhet	39	20%
Ungdoms-/barnverksamhet	12	6%
Miljöverksamhet	11	6%
Räddningsverksamhet	6	3%
Övrig verksamhet	24	12%
Totalt	200	100%

En förening har hemort i Riket, men även verksamhet på Åland.

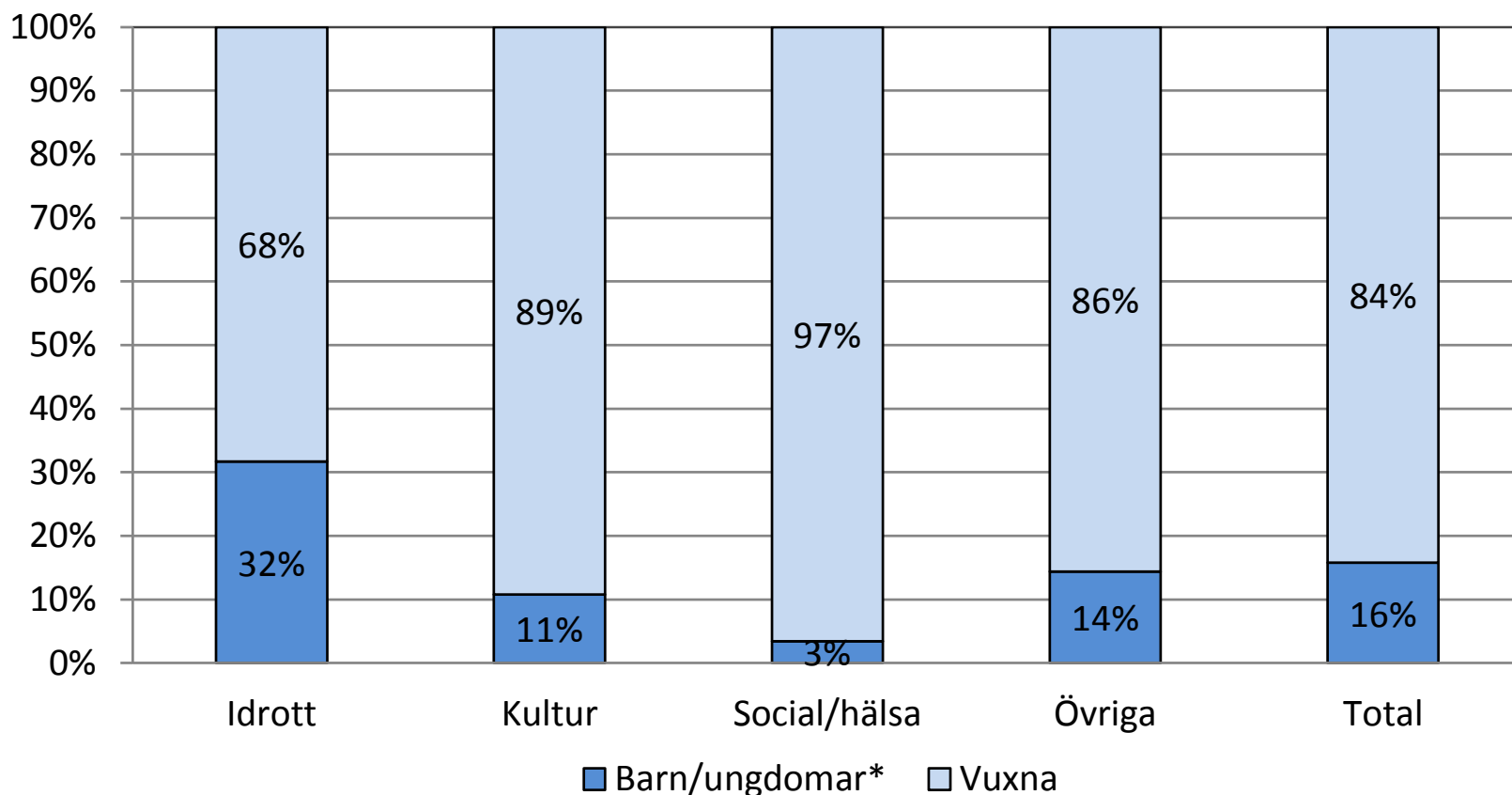
Antal medlemmar i urvalsföreningarna per verksamhetsområde

Antal medlemmar

- Nästan 30 % av medlemmarna tillhörde en idrottsförening, en socialförening respektive en annan förening, medan 14 % var medlemmar i en kulturförening.
- Drygt 80 % av medlemmarna tillhörde en förening med hemort i staden.

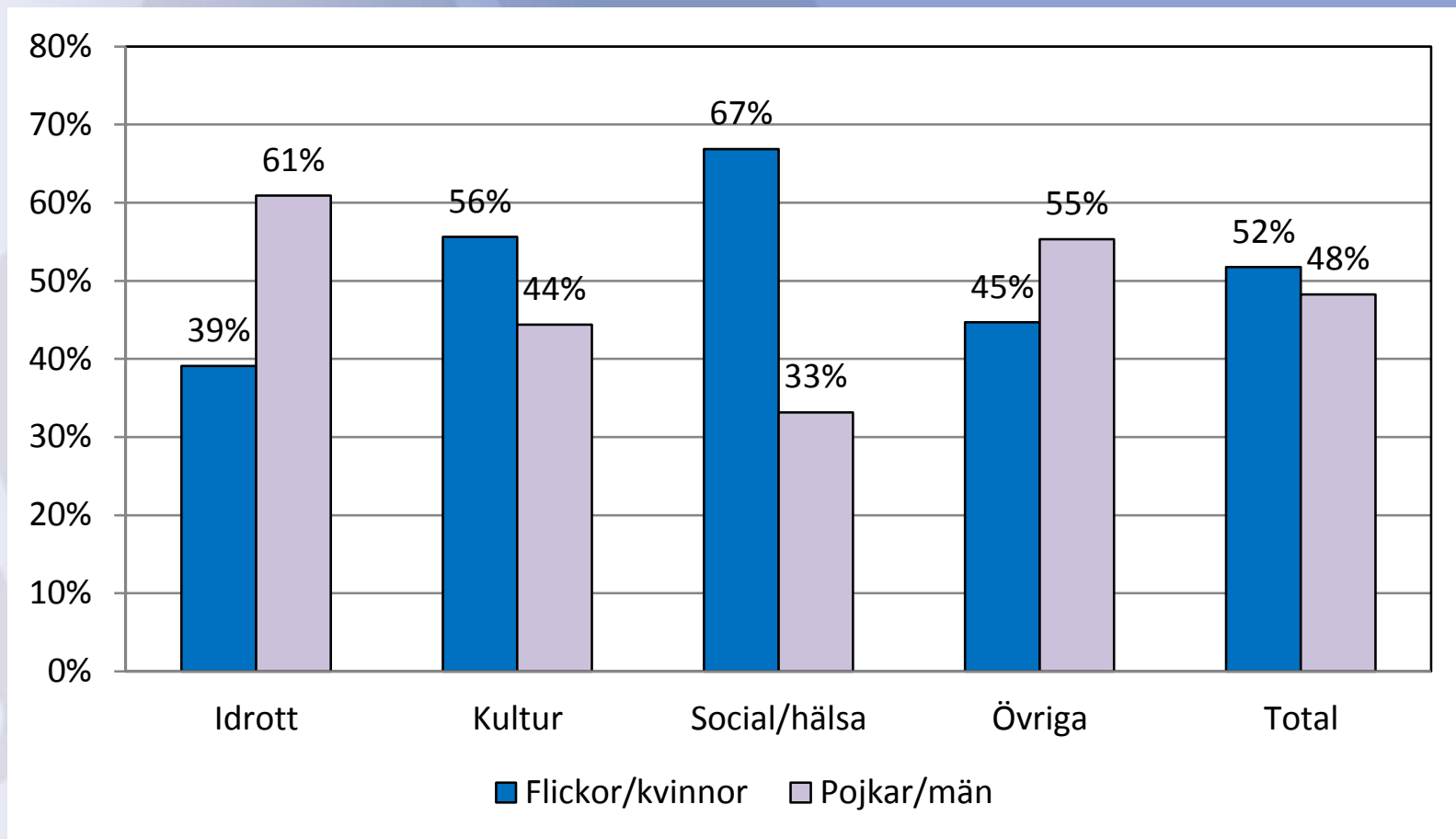
Andelen vuxna medlemmar respektive barn/ungdomar i urvalsföreningarna per verksamhetsområde

*Paf-ansökningar gränsen 18 år och Mariehamns ansökningar 25 år

16 % av medlemmarna i föreningarna är barn/ungdomar jämfört med hela 32 % i idrottsföreningarna och endast 3 % i föreningar med social-/hälsoverksamhet.

Andelen flickor/kvinnor och pojkar/män i urvalsföreningarna per verksamhetsområde

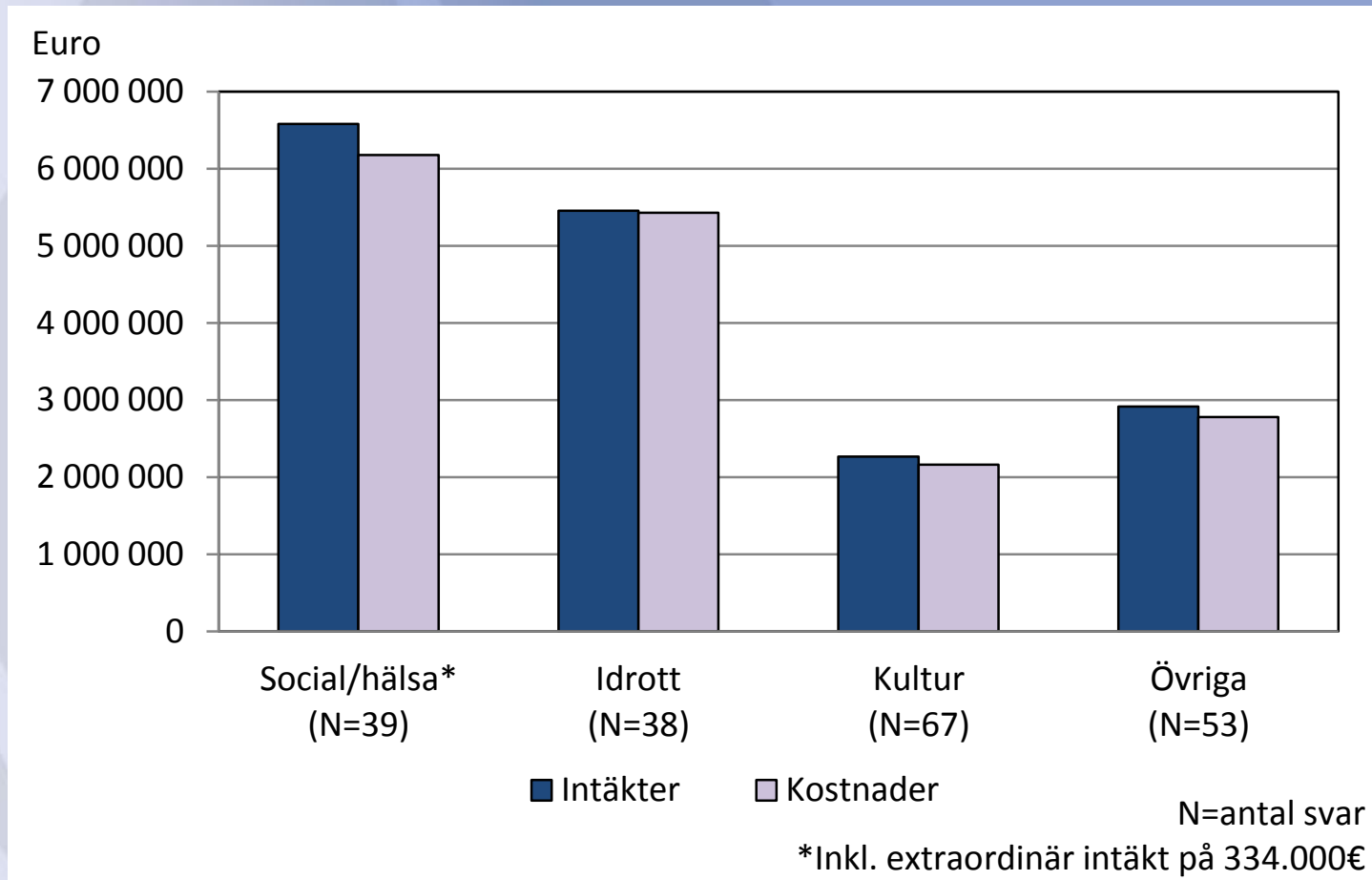

52 % av medlemmarna är kvinnor och 48 % män.

Skillnader i andelen kvinnliga och manliga medlemmar i de olika föreningarna.

I idrottsföreningarna är bara 39 % av medlemmarna kvinnor jämfört med hela 67 % i de sociala föreningarna.

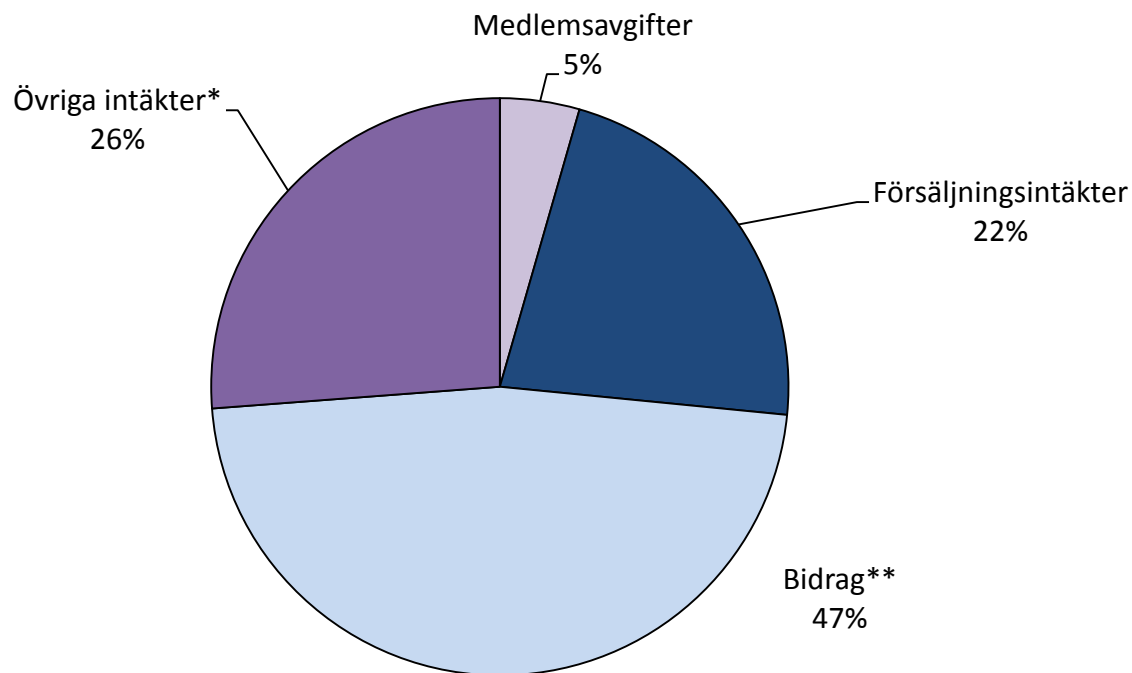
Intäkter och kostnader i urvalsföreningarna per verksamhetsområde

Enligt föreningarnas bokslutsuppgifter var de sociala föreningarnas intäkter/kostnader avsevärt högre än kulturföreningarnas trots att kulturföreningarna var nästan dubbelt så många.

Fördelning av urvalsföreningarnas intäkter

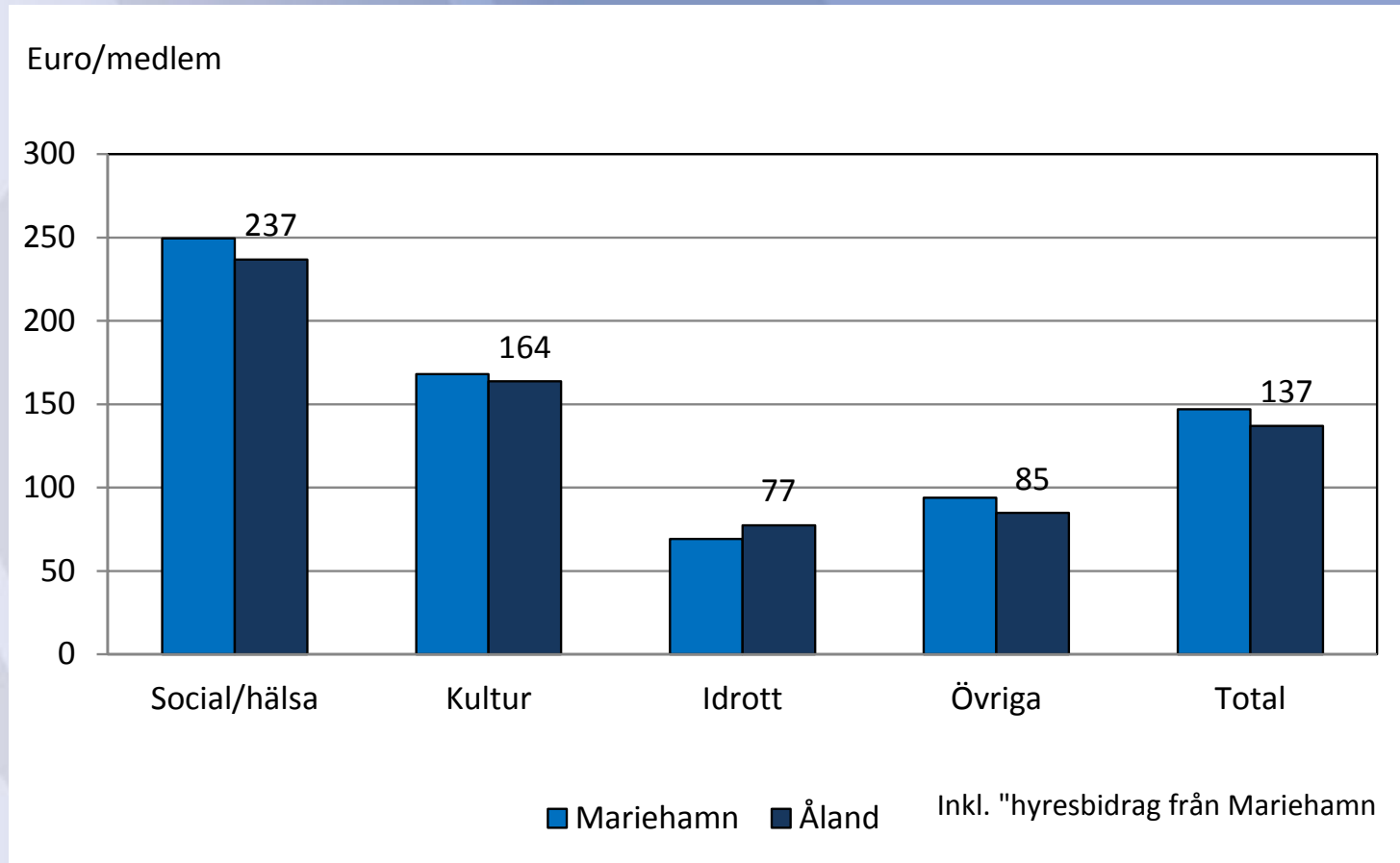
*Här ingår deltagaravgifter, finansiella intäkter, extraordinära intäkter och övriga intäkter

**Inkl. "hyresbidrag" från Mariehamn

Hela 47 % av föreningarnas intäkter kommer från bidrag.

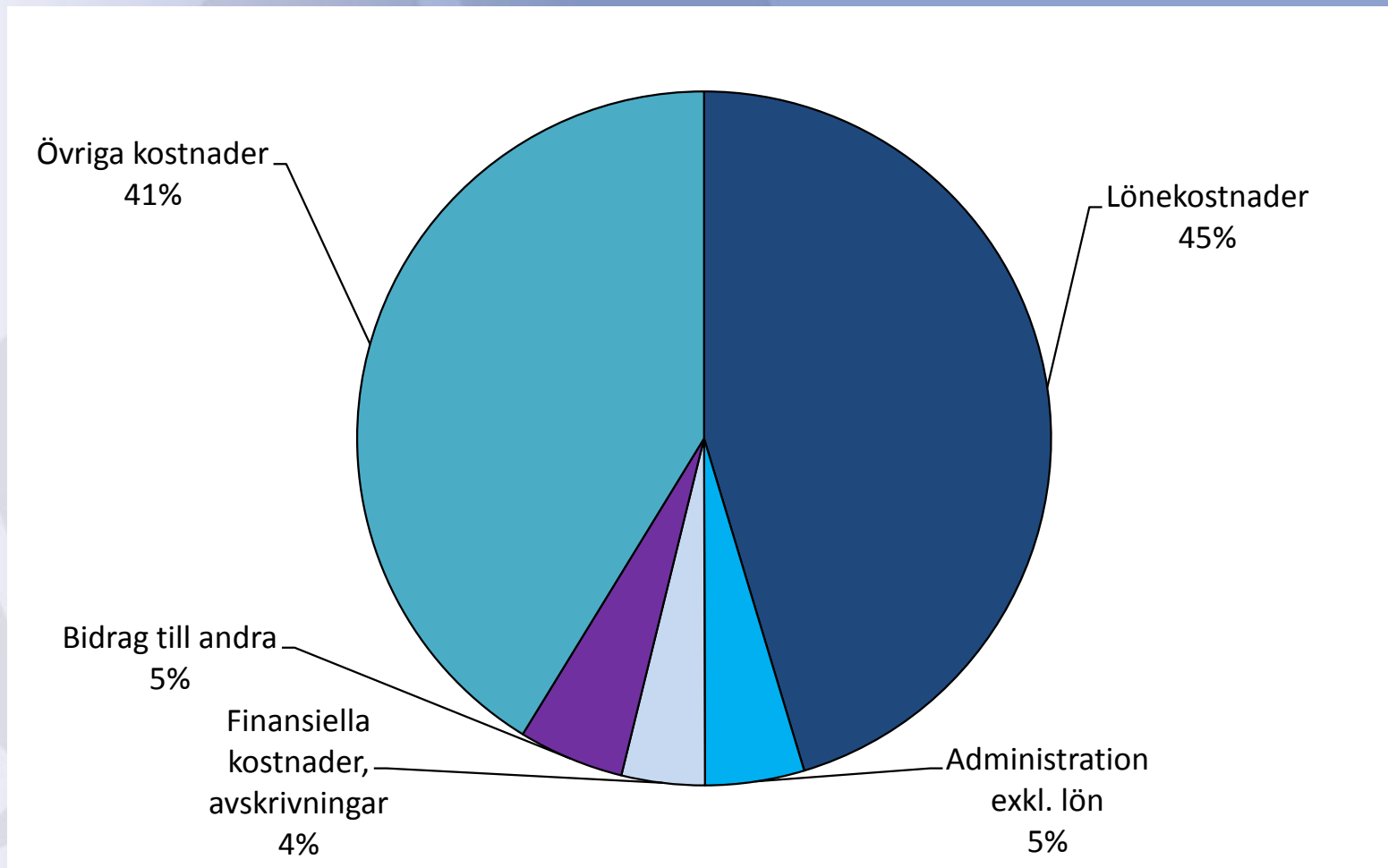
- Andelen bidrag är lägst i idrottsföreningarna (24 %).
- Medlemsavgifternas andel är högst i de övriga föreningarna (10 %).
- I kultur- och idrottsföreningarna är försäljningsintäkternas andel höga (33 resp. 30 %).
- De övriga intäkternas andel är högst i idrottsföreningarna (40 %).

Bidrag i snitt per medlem samt specifikt för Mariehamnsföreningarnas medlemmar per verksamhetsområde

En förening får i snitt 137 euro i bidrag per medlem och år.

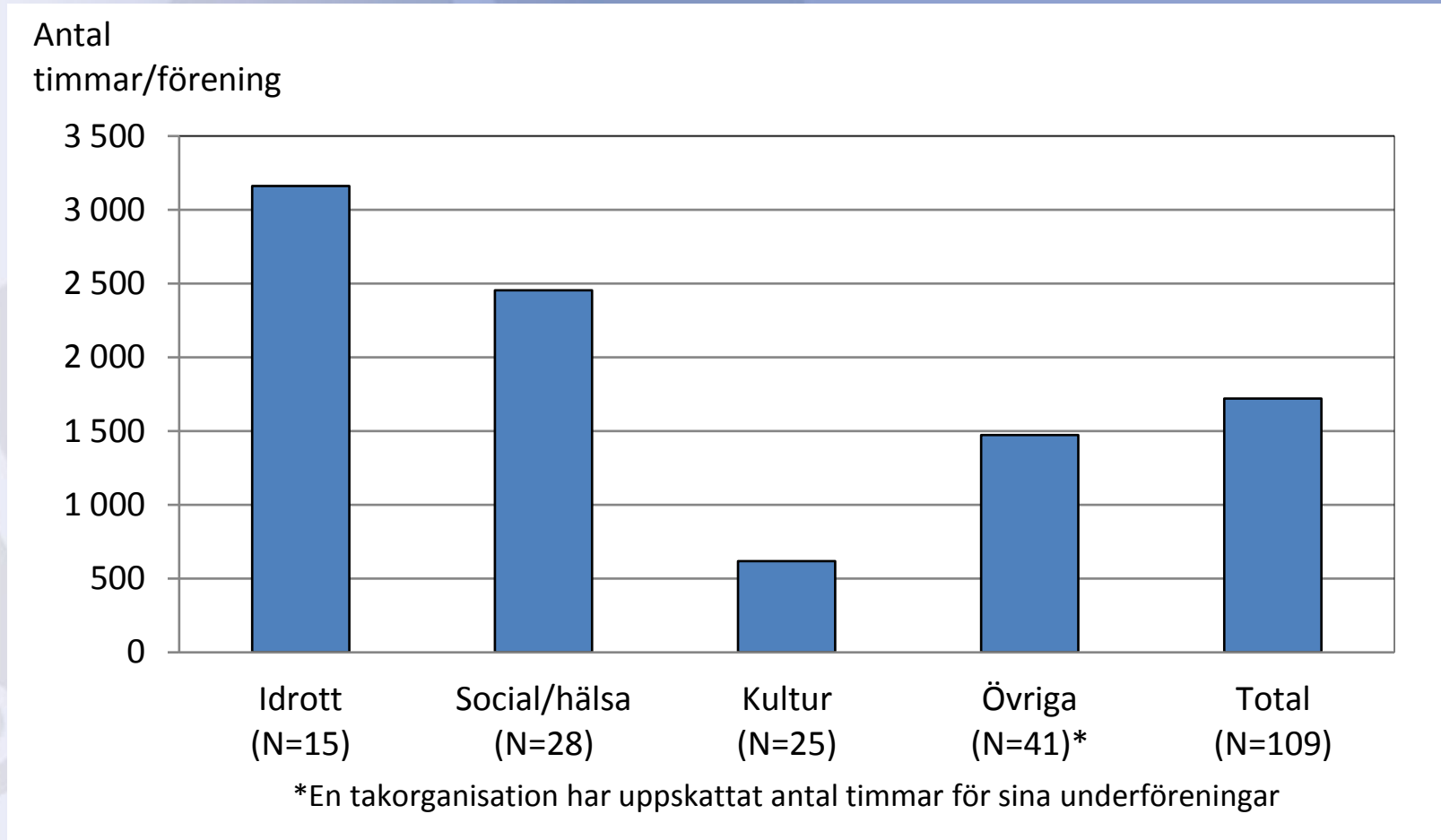
Fördelning av urvalsföreningarnas kostnader

Lönekostnaderna utgör hela 45 % av föreningarnas totala kostnader.

- Lönekostnadernas andel är högst i de sociala föreningarna och i de övriga föreningarna.
- De finansiella kostnadernas och avskrivningarnas andel är högst i idrottsföreningarna (7 %).
- De administrativa kostnadernas (exkl. administrativa löner) andel ligger mellan 4 och 5 %.
- Vissa föreningar ger bidrag till andra föreningar och/eller privatpersoner: andelen är högst i de sociala föreningarna.

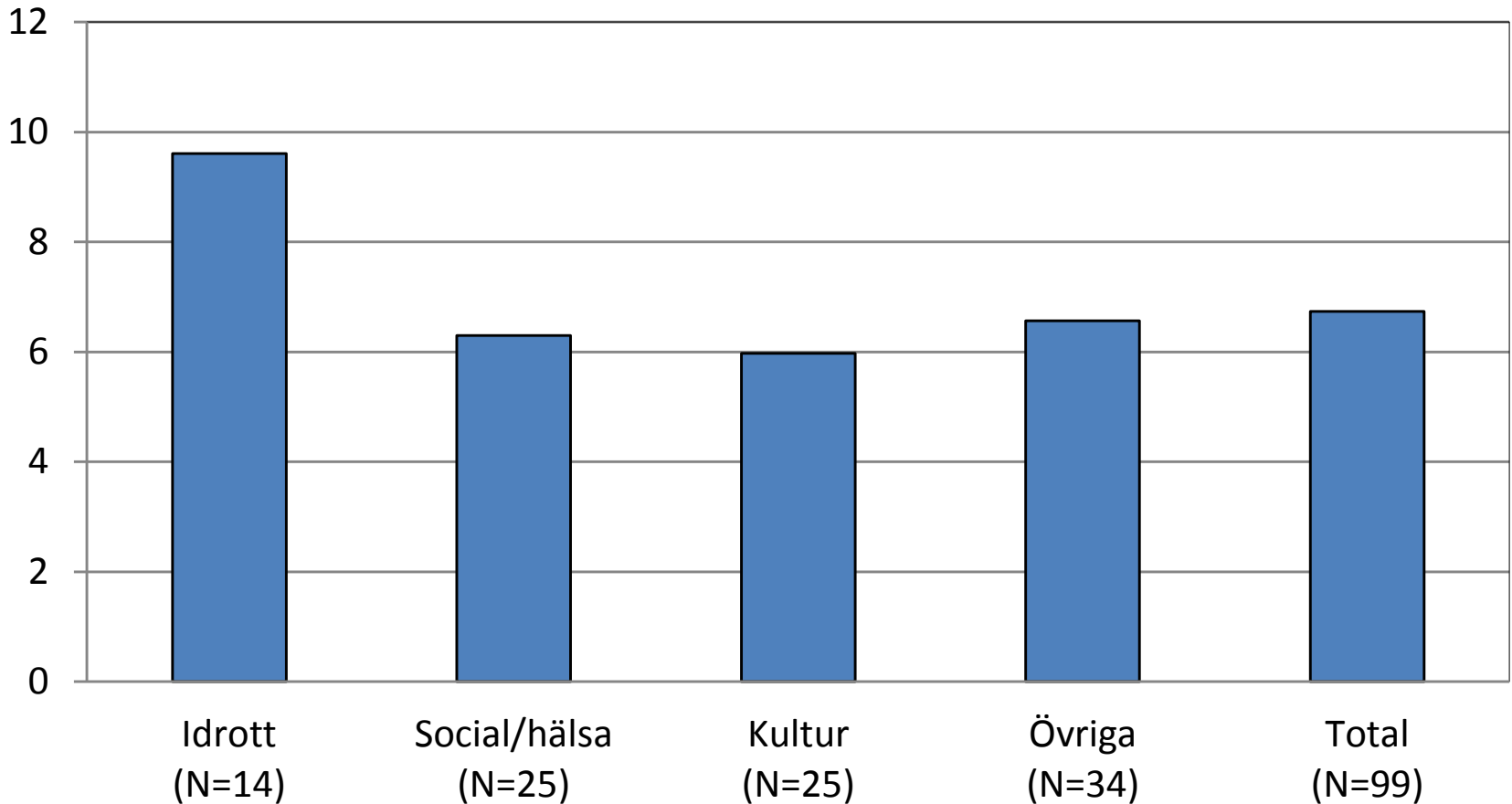
Antal timmar ideellt arbete per förening som lagts ned inom ramen för urvalsföreningarnas verksamhet

- Nästan 110 föreningar uppskattade antal timmar ideellt arbete till nästan 220.000 timmar.
- I snitt uppgav föreningarna att de lägger ned drygt 1.700 timmar per år, vilket varierar relativt mycket mellan de olika föreningstyperna.

Antal timmar ideellt arbete per medlem som lagts ned inom ramen för urvalsföreningarnas verksamhet

Antal
timmar/medlem

Då man sätter antalet timmar i relation till antalet medlemmar är de som högst i idrottsföreningarna.

Uppskattning av frivilligarbetets penningvärde

- På basen av nästan 110 föreningars uppgifter om antal timmar ideellt arbete har vi uppskattat den totala mängden frivilligarbete inom det åländska föreningslivet till **drygt 800.000 timmar** per år.
- För att kunna mäta frivilligarbetets samhällsekonomiska effekter har vi först uppskattat den kostnad som skulle uppstå om **allt frivilligt arbete skulle förvandlas till lönearbete.**
- I ÅSUBs kalkyl antar vi att allt arbete i föreningarna skulle betalas enligt den kommunala genomsnittliga lönenivån samt att det nya betalda arbetet leder till en ökad insatsförbrukning enligt samma kostnadsstruktur som inom kommunsektorn i dag.
- Allt detta skulle leda till att de **kommunala tilläggskostnaderna** uppgår till **runt 34 miljoner euro.**

Uppskattning av frivilligarbetets lönevärde per verksamhetsområde

	Ideella arbetstimmar	Frivilliga / avlönade arbetstimmar	Frivilligarbetets lönevärde, milj. €
Idrott	156 000	6,6	3,9
Kultur	40 000	2,1	1,00
Social/hälsa	143 000	0,82	3,6
Övriga	493 000	7,9	12,3
Total	832 000	3,0	20,8

Resultaten är här viktade mot rampopulationen.

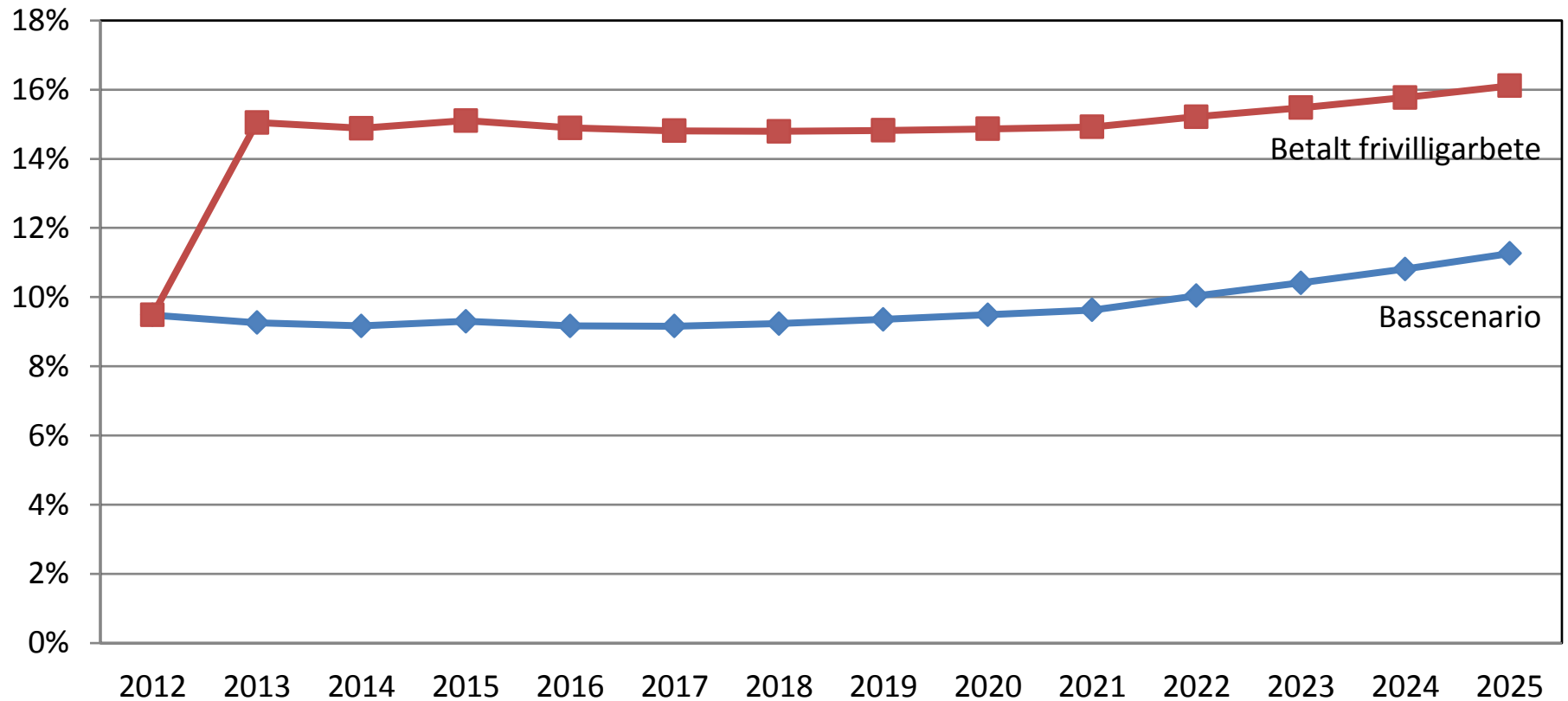
Uppskattning av frivilligarbetets samhälleliga nytta

- Med hjälp av ÅSUBs numeriska jämviktsmodell för Ålands ekonomi kan vi uppskatta vilka **samhällsekonomiska kostnader** som skulle uppstå om frivilligarbete förvandlas till offentligt lönearbete genom att jämföra nuläget mot en hypotetisk situation, under vilken frivilligarbete ersätts med betalt arbete.
- En teknisk metod för indirekt värdesättning av frivilligt arbete, **inte ett realistiskt alternativ**.
- Den samhälleliga kostnaden av omvandling av frivilligarbete till lönearbete kan **uppskattas till ca 36 miljoner euro**, om vi använder ett mått som kallas ekvivalent variation (EV).
- EV mäter välfärdsförändringen mellan två alternativa situationer som en förändring i hushållens disponibla inkomster, som gör utgångsläget och den nya hypotetiska situationen likvärdiga.

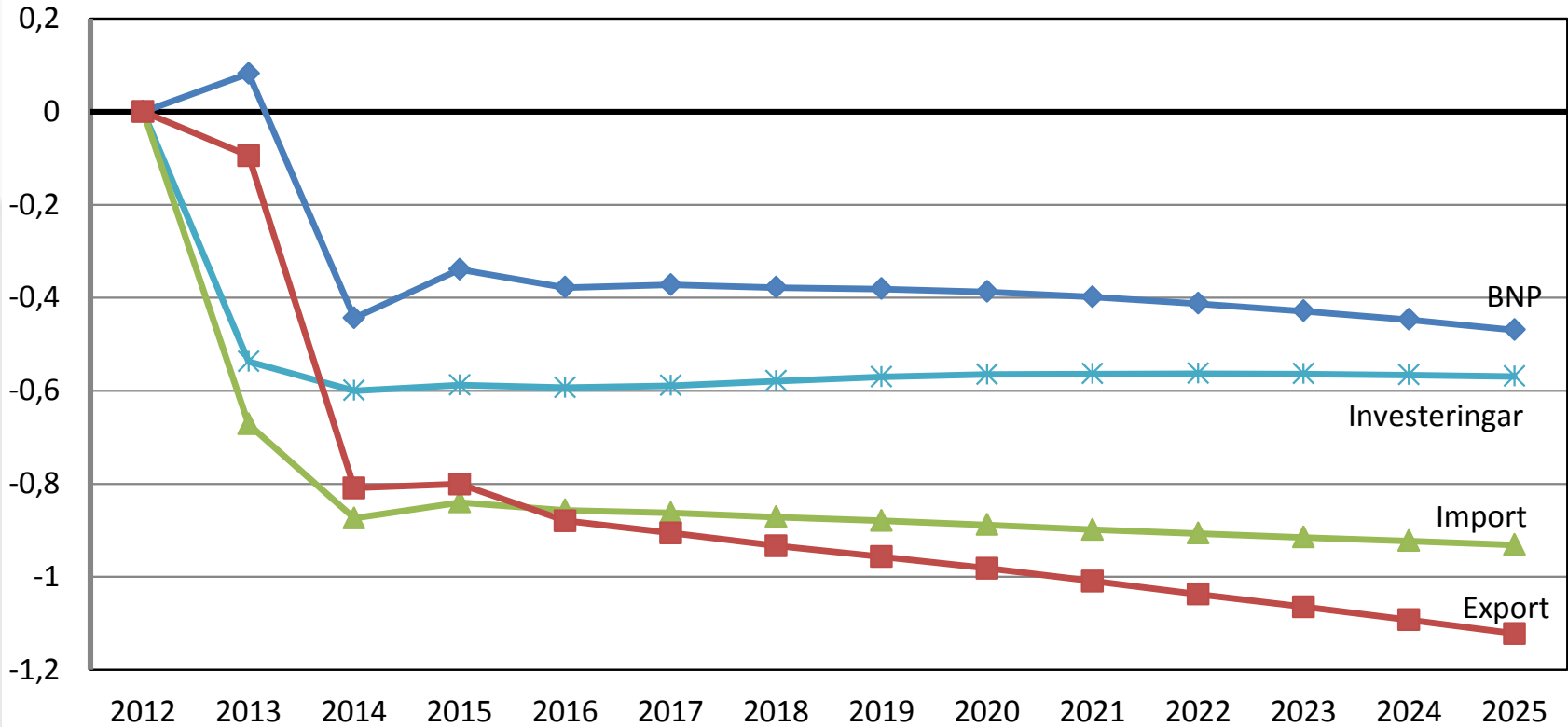
Effektiv kommunalskattesats

Skattesats

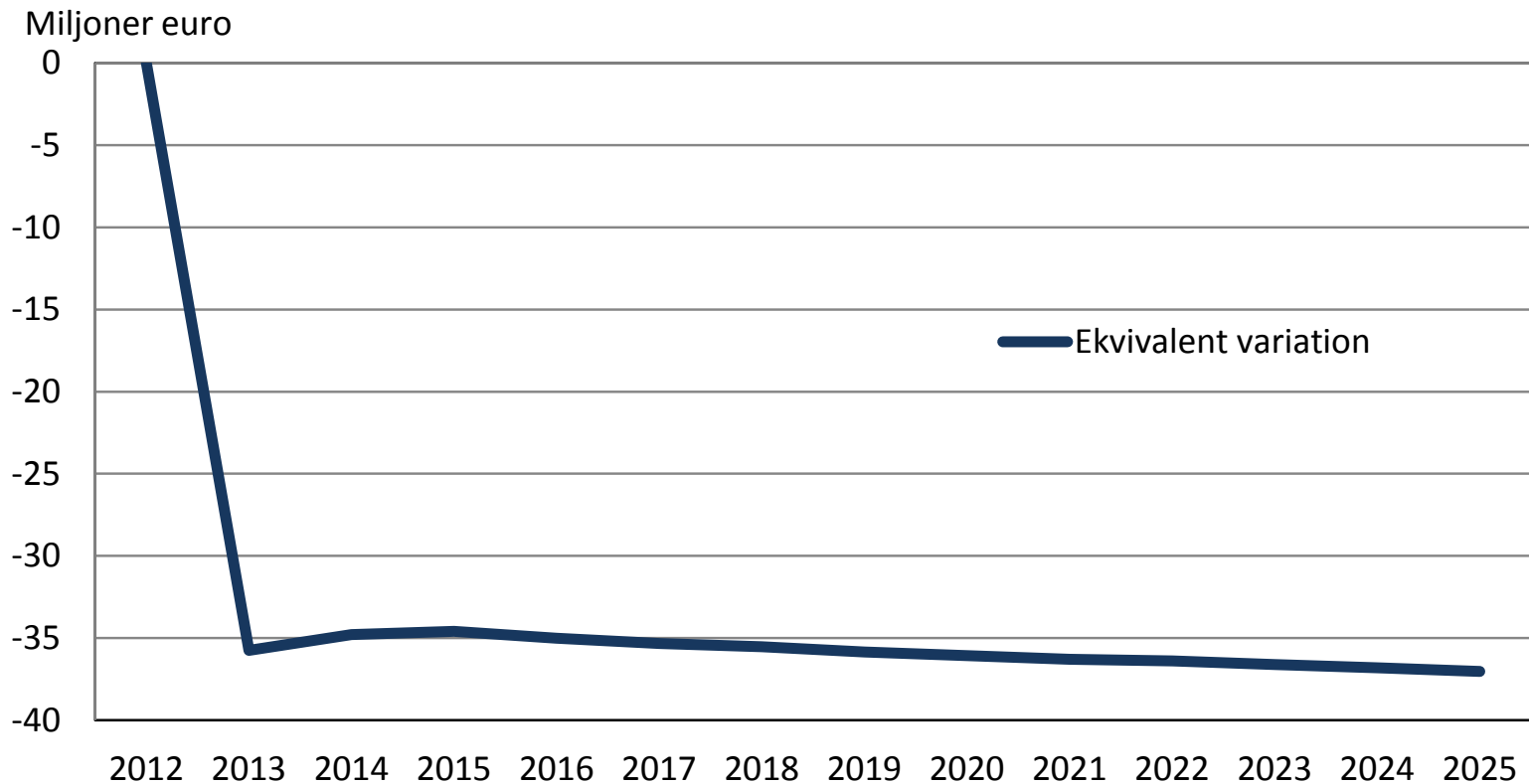

Förändring av makrovariabler

Procentuell förändring

Välfärdsförändringen mätt i ekvivalent variation (EV)

En bidragseuro ger 3-4 euro tillbaka

- Om vi jämför föreningarnas ursprungliga lönekostnader med den samhälleliga kostnaden av att förvandla frivilliga insatser till lönearbete, får vi fram att det samhälleliga värdet av frivilligarbete är 4,8 gånger större än den ursprungliga lönekostnaden.
- Om vi jämför mängden bidrag till föreningar (runt 10 miljoner euro) mot samhälleliga värdet av frivilligarbete, får vi till svar att samhällets satsning på en euro genom bidrag ger mellan 3 och 4 euro tillbaka.
- I de här beräkningarna ingår dock inte några kvalitativa fördelar av frivilligarbetet.

Vad driver de åländska frivilligarbetarna?

Svar	Idrott	Kultur	Social/hälsa	Övriga	Total
Intresse för föreningens verksamhet	24%	19%	17%	22%	20%
Gemenskap, social samvaro	6%	19%	15%	17%	15%
Hjälpa andra	12%	6%	17%	21%	15%
Lära sig/andra, utvecklas	9%	9%	13%	10%	10%
Glädje, roligt	6%	6%	6%	5%	6%
Eget välbefinnande, stimulans, självförtroende	9%	4%	4%	2%	4%
Resultat av arbete, skapa något	3%	2%	2%	8%	4%
Aktivitet för ungdomar, meningsfull fritid	15%	4%			4%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Verksamhetsintresset verkar vara den viktigaste drivkraften.

- Inom idrottsföreningarna är det dessutom viktigt att ordna en *meningsfull fritidssysselsättning för ungdomar* samt att *hjälpa andra*.
- Inom kulturföreningarna är *gemenskapen* lika viktig som intresset.
- I de sociala föreningarna verkar viljan att *hjälpa* vara lika viktig som intresset följt av *gemenskapen* och *viljan att lära/utvecklas*.
- Bland de övriga föreningarna är viljan att *hjälpa andra* nästan lika viktig som det speciella intresset följt av *gemenskapen* och *viljan att lära*.

Frivilligarbetets kvalitativa effekter

- Litteraturstudier visar på ett tydligt positivt samband mellan frivilligarbete och självskattad god hälsa. Ett samband som även kom upp under intervjuerna med sex åländska eldsjälur.
- Forskning visar att frivilligarbete för äldre kan vara ett redskap att främja de äldres sociala delaktighet samtidigt som livskvaliteten förbättras för alla generationer. Flera föreningsmedlemmar påpekar de sociala nätverkens betydelse för såväl ung som gammal.
- Enligt Europeiska unionens råd är det värdefullt att frivilligarbetets samhällsekonomiska och individuella betydelse undersöks och lyfts fram med hjälp av undersökningar som den här.

www.asub.ax

År 2011 var Europaåret för frivilligarbete och 2012 är Europaåret för aktivt åldrande och solidaritet mellan generationerna